

Civilproces

Læringsmål

- Redegøre for væsentlige processuelle retsprincipper
- Orienter sig i retsplejelovens bestemmelser
- Anvende processuelle retsprincipper og retsplejelovens bestemmelser i forbindelse med konkrete problemstillinger
- Fremkomme med begrundede forslag til løsninger på konkrete processuelle problemstillinger,
- Redegøre skriftligt herfor i et klart og korrekt sprog
- **FORSTÅ – ANVENDE - FORMIDLE**

Civilprocesretligt litteratur

- **Pensum:** Den Civile Retspleje, 5. udg., 2020
  - Det er *ikke* en retskilde
- Anden (generel) litteratur
  - Jeg vil løbende gøre opmærksom på uddybende artikler, domme m.v.
  - Bernhard Gomard og Michael Kistrup: Civilprocessen, 8. udg., 2020
  - (Lindencrone og Werlauff: Dansk retspleje, 8. udg. og Kommenteret retsplejelov, 10. udg)
  - Ketilbjørn Hertz: Bruxelles I-forordningen, 2. udg., 2015

Hvad er retssagsbehandling og civilprocessens funktion?

- Et statsligt *konfliktløsningsorgan*
- **Reglerne om at få ret, ikke nødvendigvis at have ret**

2. Aktørerne i en civil sag. Dommere, parter og rettergangsfuldmægtige

2.1. Dommere

○ **Inhabilitet**

• Generel habilitet:

- [RPL § 56](#): "En dommer må i retsmøder ikke **fremtræde** på en måde, der er egnet til at blive opfattet som en tilkendegivelse om den pågældendes eventuelle religiøse eller politiske tilhørsforhold eller om den pågældendes holdning til religiøse eller politiske spørgsmål i øvrigt
- Skal sikre dommerens neutralitet
- Dommerne skal udadtil være neutrale

• Speciel inhabilitet (se nærmere i [afsnit 2.1.4](#))

- Vedrører kravene til dommerens habilitet i **den konkrete sag**
- Må ikke varetage usaglige hensyn
- Retsgrundlaget er:
  - [RPL § 60](#) (konkrete grunde)
    - Typeeksempler
  - [RPL § 61](#) (opsamlingsbestemmelse):
    - "Ingen må handle som dommer i en sag, når der i **øvrigt** foreligger **omstændigheder**, som er **egnede** til at rejse tvivl om dommerens fuldstændige upartiskhed"
    - *Behøver ikke nødvendigvis at være tvivl, men skal blot foreligge omstændigheder, der er egnede til at rejse tvivl*
  - Processen --> [RPL § 62](#)

- **Såfremt alle dommere ved den ret, sagen er anlagt, er inhabile** → beskikkes sættemøder fra en anden retskreds til at behandle sagen, jf. [RPL § 46](#)

En kort øvelse

- En andelsboligforening har fremsendt konkursbegæring til S&H-retten i 2014 – forventer diskussion om ”retlig interesse”
- Funktionschefen i S&H-retten har udtalt i november 2013: ”Som regel får ejerne af andelene i en andelsboligforening væsentlig lavere boligydelse ud af en frivillig konkurs. Men det er ikke formålet. Vi så en række sager komme ind sidste år, og dem forsøger vi at finde en passende afslutning på. Samtidig har de fleste advokater indstillet sig på, at vi i skifteretterne gør vores bedste for at luge nye sager fra. De hører ikke hjemme under konkursreglerne”
- Hvilket retsgrundlag er afgørende § 60 eller § 61?
- Ikke omfattet af [§ 60](#)
- [U 2014.2898 H](#)
- **Højesteret**
  - Dommer ikke inhabil, fordi skrevet eller udtalt sig generelt om retsspørgsmål, som senere kommer for retten
  - Udgangspunktet kan fraviges, når foreligger ganske særlige omstændigheder fx dommers udtalelse møntet på konkret sag --> på forhånd vurderet hvordan konkrete sag skal afgøres
  - Flertallet: Udtalelserne går videre end at beskrive retstilstanden --> her inhabil, idet særlig tilfælde forelå
- **Udgangspunktet er, at dommere gerne må deltage i debatten, men de må ikke forholde sig konkret til en sag (på forhånd taget stilling til en sag**

2.5. Rettergangsfuldmægtige

2.5.1. Generelt om rettergangsfuldmægtige

- En part som har proceshabilitet kan vælge at lade sig **repræsentere af en rettergangsfuldmægtig** (også kaldet procesfuldmægtig), jf. [RPL § 260, stk. 1](#)
- *Ofte en advokat*
- En part **bindes af sin rettergangsfuldmægtigs handlinger og undladelser**, for så vidt som de falder inden for fuldmagtens grænser, jf. [RPL § 263, stk. 1](#)

2.5.2. Hvem kan en part anvende som rettergangsfuldmægtig?

- **Udgangspunkt:** Advokater er eneberettigede til at være rettergangsfuldmægtige (møderetsmonopol), jf. [RPL § 131](#) og [§ 260, stk. 2](#)
  - **Advokater** er eneberettigede til at møde i retten som fuldmægtige for parterne, medmindre andet følger af [stk. 3, 5, 6, 7, 9 og 10](#)
  - **Fx andre kan møde i småsager, familiemedlemmer, personer fra husstanden, ansatte hos parten under visse betingelser**
- **Hvis ansat hos parten** --> visse betingelser mulighed for at man kan møde som part, selvom ikke advokat (eller hvis advokat kan man også under visse betingelser)
- **Undtagelser** (indskrænkninger i møderetsmonopolet)
  - **U1:** En person, der har den i [§ 260, stk. 3, nr. 2-4](#) nævnte tilknytning til en part
  - **U2:** Sager der udføres af en mandatar op vegne af en part i sagen
    - Visse personer som er tilknyttet til mandataren kan give møde som rettergangsfuldmægtig for parten, jf. [RPL § 260, stk. 6 og 7](#)
  - **U3:** Advokaters møderetsmonopol væsentligt lempet ved sager behandlet efter reglerne i [RPL kap. 39](#) (småsager) eller [kap. 44 a](#) (betalingspåkrav)
    - I disse sager kan en part give møde ved enhver person, der er fyldt 18 år og uberygtet
    - Krav om at pågældende skal udvise en adfærd i overensstemmelse med god skik for rettergangsfuldmægtige, jf. [RPL §§ 267 a- 267 d](#)

- Den publiceres ved en fejl først den 15. november på sagsportalen
  - *Parterne bliver altså ikke bekendt med den før den 15. november*
- **RPL § 394, stk. 1**
  - *"kærefristen, der regnes fra den dag, afgørelsen er truffet, er 2 uger."*
- Den ene part kærer kendelsen den 16. november
- Landsretten afviser kæren?
- Kan der være principper i **EMK art. 6**, som har betydning for, hvordan **RPL** anvendes/fortolkes i dette tilfælde?
- Som udg. ret til at få prøvet → som udg. efter DK → appeladgang → begrænset ved en frist → det kan man godt
- Hvis udelukkende RPL → kæren er for sen, jf. RPL § 394, stk. 1, men kan nok fortolkes i lyset af EMK art. 6 → her ville RPL's bestemmelse reelt fratage parten muligheden for at kære → imod princippet i EMK art. 6
- Må forudsætte at man er bekendt med kendelsen → først når bekendt med kendelsen kan man overveje om ønsker at appellere
- I tilfælde som dette → tidsfristen fra tidspunktet, hvor den er publiceret (ellers fratager den retten til at appellere)
- **Fra EMD's praksis:**
  - *"The right is not absolute, however. It may be subject to legitimate restrictions such as statutory limitation periods, security for costs orders, regulations concerning minors and persons of unsound mind ... Where the individual's access is limited either by operation of law or in fact, the Court will examine whether the limitation imposed impaired the essence of the right and, in particular, whether it pursued a legitimate aim and there was a reasonable relationship of proportionality between the means employed and the aim sought to be achieved ... If the restriction is compatible with these principles, no violation of Article 6 will arise."*
  - Ret til domstolsprøvelse
  - Ret til at få landsretten til at prøve

- **Stk. 2.** Enhver har ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, der forudgående er oprettet ved lov. Enhver skal have mulighed for at blive rådgivet, forsvaret og repræsenteret.
  - Viderefører generelle EU-retlige principper om retten til retfærdighed og offentlig rettergang
  - Svarer til [EMK art. 6](#) → samme principper
  - Anvendes på samme måde som [EMK art. 6](#)
  - Fokus på [EMK art. 6](#)
- **Stk. 3.** Der ydes retshjælp til dem, der ikke har tilstrækkelige midler, hvis en sådan hjælp er nødvendig for at sikre effektiv adgang til domstolsprøvelse.
  - Særlig regel om retshjælp
- Svarer til [EMK art. 13 og 6](#) – men [Chartrets art. 52, stk. 3](#)
  - ”I det omfang dette charter indeholder rettigheder svarende til dem, der er sikret ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, har de samme betydning og omfang som i konventionen. Denne bestemmelse er ikke til hinder for, at EU-retten kan yde en mere omfattende beskyttelse.
- Principperne om ligebehandling og effektivitet
  - [Sag C-430/93, Van Schijndel pr. 17 og 19](#)
  - ”[...] når der ikke er udstedt fællesskabsbestemmelser på området, tilkommer [det] hver enkelt medlemsstat i sin interne retsorden at udpege de kompetente retter og fastsætte de processuelle regler for sagsanlæg til sikring af beskyttelsen af de rettigheder, som fællesskabsrettens direkte virkning medfører for borgerne. Disse processuelle regler må dog *ikke være mindre gunstige* end dem, der gælder for tilsvarende søgsmål på grundlag af national ret, og de må heller *ikke i praksis gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder*, der tillægges i henhold til Fællesskabets retsorden [...].”
  - ”[...] hvert enkelt tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om, hvorvidt en national processuel bestemmelse gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende